

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

21.06.2022

Atzinums Nr. 4-03/12/2022

Par Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada kopīgās attīstības programmas 2022.–2027. gadam Vides pārskatu

Vides pārskata izstrādātājs:

Liepājas valstspilsētas pašvaldība, reģistrācijas Nr. 40900016437, adrese: Rožu iela 6, Liepāja, LV- 3401, e-pasts: pasts@liepaja.lv.

Dienvidkurzemes novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000058625, adrese Lielā iela 76, Grobiņa, Dienvidkurzemes novads, LV- 3430, e-pasts: pasts@dkn.lv.

Vides pārskata sagatavotājs:

SIA “Estonia, Latvian & Lithuanian Environment”, reģistrācijas Nr. 40003374818, adrese: Vīlandes iela 3–6, Rīga, LV- 1010, e-pasts: elle@environment.lv.

Plānošanas dokuments:

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam

SIA “Estonia, Latvian & Lithuanian Environment” (turpmāk – Sagatavotāja) 2022. gada 25. aprīlī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam (turpmāk – Stratēģija) un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) precizēto Vides pārskatu.

Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai¹ – Birojam – ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav

¹ Likuma 6. panta pirmā daļa.

pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

Vides pārskats nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu². Biroja atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Stratēģijas un Attīstības programmas Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* IV nodaļas *“Vides pārskatā iekļaujamā informācija”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Stratēģijas un Attīstības programmas un to ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti. Stratēģiskais novērtējums Stratēģijai un Attīstības programmai piemērots ar Biroja 2021. gada 19. jūlija lēmumu Nr. 4-02/68 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*³.
- 1.2. Stratēģija ir Liepājas valstspilsētas (turpmāk – Liepāja) un Dienvidkurzemes novada (turpmāk – DNK novads) pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikti pašvaldības attīstības ilgtermiņa stratēģiskie mērķi un prioritātes, iezīmēta pašvaldības attīstības telpiskā perspektīva. Stratēģija ir pamats pašvaldības attīstības programmas prioritāšu, rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai un pašvaldības teritorijas plānojuma turpmākai aktualizācijai. Tās izstrādes nepieciešamību nosaka *“Teritorijas attīstības plānošanas likums”*.
- 1.3. Attīstības programma ir Liepājas un DNK novada pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, noteiktas pašvaldību vidēja termiņa prioritātes, darbību un investīciju plāns, kā arī Attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un programmas īstenošanas uzraudzības kārtība.
- 1.4. Stratēģijas telpiskajā struktūrā ir izdalītas piecas nozīmīgas **telpiskās perspektīvas:**
 - 1.4.1. **Apdzīvojuma struktūra un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam DKN teritorijā.** Liepājas attīstība saistīta ar zaļo teritoriju pilnveidošanu un attīstību, DNK novadā attīstība plānota novada attīstības centru pakalpojumu klāsta paplašināšanā.
 - 1.4.2. **Dabas teritoriju telpiskā struktūra.** Ietvertas telpiskās attīstības perspektīvas vadlīnijas dabas teritoriju attīstībai un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – ĪADT) saglabāšanai Liepājā un DNK novadā. Vadlīnijas paredz pasākumus, kas vērsti uz dabas teritoriju pieejamības un ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanu, kā arī identificē nepieciešamību uzlabot degradēto ekosistēmu stāvokli (upju ekosistēmu atjaunošanas/atvēršanas projektu īstenošana).

² Likuma 1. panta 7. punkts.

³ Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>.

- 1.4.3. **Galvenie transporta koridori un infrastruktūra.** Ir ietverti valsts galvenie un reģionālie autoceļi, dzelzceļi, ostas, lidostas, maģistrālie inženiertīkli un līdzīgi objekti. Šī telpiskās attīstības perspektīva ietver vairākus elementus, kas vērsti uz sabiedriskā transporta, velotransporta, elektrotransporta, multimodālo transporta mezglu un dzelzceļa infrastruktūras attīstību.
- 1.4.4. **Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas un citas īpašas teritorijas.** Telpiskās attīstības perspektīvas fokusā ir kultūrvēsturiskā mantojuma un ainaviski vērtīgo teritoriju aizsardzība un attīstība. Perspektīvas ietvaros iekļautajās vadlīnijās akcentēti galvenie principi, kas orientēti gan uz esošo vērtību saglabāšanu, gan autentisko vērtību un ainavu atjaunošanu, īstenojot turpmāku teritorijas attīstību.
- 1.4.5. **Prioritāri attīstāmās teritorijas.** Vadlīnijās akcentēta lauksaimniecības attīstība, tostarp bioloģiskās un vides aizsardzības prasībām atbilstošās intensīvās lauksaimniecības attīstība.
- 1.5. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi septiņu gadu periodam no 2022. gada līdz 2027. gadam, lai īstenotu Stratēģijā izvirzītos ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus. Attīstības programmas Stratēģijas daļā izvirzīti astoņi vidēja termiņa **rīcības virzieni**:
 - 1.5.1. **RV1 Dzīves vide un daba.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kas saistīti ar iedzīvotāju un saimnieciskās darbības veikšanai nepieciešamās kvalitatīvās vides infrastruktūras un ārtelpas izveidošanu, pilnveidošanu un uzturēšanu (t.sk. īpaši veicinot kvalitatīvu mājokļu pieejamību), kā arī veicinot piekrastes teritorijas daudzveidīgu izmantošanu, nodrošinot līdzsvaru starp iedzīvotāju/uzņēmējdarbības vajadzībām un dabas vērtību saglabāšanu.
 - 1.5.2. **RV2 Sabiedrības veselība.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kas vērsti uz visu līmeņu veselības aprūpes pakalpojumu attīstību, t.sk. sadarbībā ar NVO un privātām organizācijām, nepieciešamās infrastruktūras attīstību, vides pieejamības un energoefektivitātes nodrošināšanu, veselības aprūpes sistēmas speciālistu un palīgpersonāla piesaistes plānu un atbalsta instrumentiem. Īpaša loma vērsta uz Liepājas reģionālās slimnīcas darbības attīstīšanu.
 - 1.5.3. **RV3 Sociālā palīdzība.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kas vērsti, galvenokārt, uz sociālo pakalpojumu attīstīšanu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu dažādošanu, t.sk. vēršot uzmanību uz sociālās uzņēmējdarbības attīstīšanu un sadarbības veicināšanu ar NVO, sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu neatkarīgi no teritorijas, kurā dzīvo klients.
 - 1.5.4. **RV4 Pārvaldības un pakalpojumu sistēma.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kuri vērsti uz efektīvas pašvaldības pārvaldības un pakalpojumu sistēmas attīstību, pašvaldības cilvēkresursu prasmju un profesionalitātes paaugstināšanu.
 - 1.5.5. **RV5 Satiksmes infrastruktūra un mobilitāte.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kas vērsti uz autoceļu un ielu infrastruktūras uzlabošanu, t.sk. veidojot visām mērķgrupām drošu infrastruktūru, infrastruktūras pielāgošanu jaunākajām attīstības tendencēm – elektromobilitāte, dalītā mobilitāte, viedais apgaismojums, digitālā transporta infrastruktūra u.c., pilsētas sabiedriskā transporta, skolēnu, reģionālo un starppilsētu autobusu pārvadājumu, dzelzceļa pārvadājumu un nepieciešamās infrastruktūras attīstību, t.sk. digitālo risinājumu ieviešanu pasažieru ērtībām un sabiedriskā transporta zaļināšanu, viedu mobilitātes punktu attīstību. Pasākumi

vērsti arī uz Liepājas lidostas, ostas un dzelzceļa infrastruktūras attīstību un konkurētspējas veicināšanu.

- 1.5.6. **RV6 Kultūrvide, tūrisms un sports.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kas vērsti uz ikviena iedzīvotāja regulāru fizisko aktivitāšu veicināšanu, jaunu talantu attīstību sportā, iespēju palielināšanu amatiera sporta darbībai un ieguldījumiem mūsdienīgas sporta infrastruktūras attīstībā. Rīcības virzienā iekļautās darbības ir tieši un netieši saistītas arī ar tūrisma nozares attīstību (Liepājas virzība uz Eiropas Kultūras galvaspilsētas statusa iegūšanu, starptautiskas atpazīstamības veicināšanu, starptautiskas nozīmes sporta un kultūras pasākumu norises nodrošināšana u.c.).
 - 1.5.7. **RV7 Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība.** Rīcības virziens ietver pasākumus izglītības nozares kapacitātes stiprināšanai.
 - 1.5.8. **RV8 Uzņēmējdarbības vide.** Rīcības virziens ietver pasākumus, kas vērsti uz tiešu un netiešu atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai un veicināšanai. Iekļautas gan "mikstā" tipa aktivitātes (atbalsts digitālo prasmju pilnveidošanai, mazajiem un vidējiem komersantiem), gan arī veidojot teritorijas un telpas ar uzņēmējdarbībai atbilstošu infrastruktūru, kura būs daļēji vai pilnībā pieejama koplietošanai pārējiem iedzīvotājiem.
- 1.6. Plānošanas dokumentiem nav paredzētas alternatīvas, līdz ar to Vides pārskatā ir novērtēta "nulle" alternatīva, t.i., ja Stratēģija un Attīstības programma netiek izstrādātas, tādējādi tiek saglabāta esošā situācija. Izstrādātāja rekomendējusi Attīstības programmas īstenošanu, kā rezultātā sagaidāmas lielākoties pozitīvas ietekmes uz vides aspektiem. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:
 - 1.6.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.
 - 1.6.2. Kā norādīts Vides pārskatā, izstrādājot plānošanas dokumentus pašlaik kā vienīgā Stratēģijas un Attīstības programmas alternatīva apskatīta alternatīva, kad plānošanas dokumenti netiek izstrādāti. Vienlaikus Stratēģijā ir aprakstīti trīs demogrāfiskās attīstības scenāriji Liepājas un DNK novadam, kas atspoguļo, cik lielā mērā izdosies sasniegt Attīstības programmā noteiktos mērķus un rezultātīvos rādītājus. Apzinoties iespējamās tendences, tiek ieskicēti šādi iespējamie demogrāfiskās attīstības scenāriji:
 - 1.6.2.1. *Inerces scenārijs.* Plānotie ieguldījumi nodrošina, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās ir atbilstoši līdzšinējai tendencei, kas ir ticamākais scenārijs, taču to apdraud neskaidrība par ārējā (t.sk. grantu) finansējuma pieejamību, t.i., ārējais finansējums var būt nepietiekams visu projektu un darbību īstenošanai. Ņemot vērā iespēju, ka visas identificētās idejas nebūs iespējams īstenot ierobežoto finanšu resursu dēļ, tiek izskatīts arī nākamais scenārijs.
 - 1.6.2.2. *Negatīvais scenārijs.* Plānotie ieguldījumi vai ierobežota finansējuma apstākļos daļēji veiktie ieguldījumi autoceļu/mājokļu/uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidē/atjaunošanā nespēj samazināt iedzīvotāju skaita strauji sarūkošo tendenci. DKN novada nomaļākās vietas kļūst par neapdzīvotām dabas teritorijām.
 - 1.6.2.3. *Pozitīvais scenārijs.* Iedzīvotāju skaita dinamika plānoto ieguldījumu rezultātā stabilizējas, būtisks kritums ir apturēts, ilgtermiņā tiek panākta atgriešanās

2020. gada rādītāja līmenī. Šis scenārijs paredz aktīvās un veiksmīgās reemigrācijas, imigrācijas, ģimenes atbalsta politikas īstenošanu, kā arī teritorijas popularizēšanu, kā senioriem ērtu mājvietu ar kvalitatīviem dzīves vides apstākļiem. Ir paredzēts, ka pie šī scenārija Liepājā un DKN novadā līdz 2035. gadam varēs saglabāt, atgriezt vai piesaistīt ~10 tūkst. iedzīvotāju. Lai šo ambiciozo mērķi sasniegtu, nepieciešams vienlaicīgi īstenot šādas aktivitātes: jauno energoefektīvo mājokļu attīstība, pilsētas un reģiona infrastruktūras labāka pielāgošana senioru vajadzībām un citi pasākumi.

1.6.3. Ņemot vērā, ka Vides pārskatā pēc būtības ir novērtēta tikai “*nulles*” alternatīva, t.i., ja Stratēģija un Attīstības programma netiek izstrādātas, bet kā attīstības scenāriji tiek saistīti tikai saistībā ar iespējamo demogrāfisko situāciju nākotnē, tad Birojs sniedz skaidrojumu, ka iespējamo alternatīvu novērtējums nenozīmē, ka būtu jānovērtē iespējamās alternatīvas plānošanas dokumentu izstrādei kā tādai, bet gan, ka vērtējamās ir alternatīvas veidiem un pasākumiem, ar kādiem noteiktajos attīstības virzienos varētu sasniegt plānošanas mērķus. Turklāt alternatīvos risinājumus nav nepieciešams izvērtēt pilnīgi katram pasākumam, bet gan tiem, kas saistīti ar būtisku ietekmi uz vidi. Vides pārskatā pašlaik vērtētā “*nulles*” alternatīva pēc būtības atbilst Noteikumu Nr. 157 8.3. punkta prasībai novērtēt esošo vides stāvokli un tā attīstību, ja plānošanas dokuments netiek īstenots, nevis plānošanas alternatīvas novērtējumam, kādu paredz Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts. Plānošanas dokumentu izstrādes gaitā tiek izstrādātas to vairākas redakcijas vai arī turpmākās attīstības scenāriji, gala variantā iestrādājot tikai tos risinājumus, kas novērtēti kā atbilstošākie. Stratēģiskā novērtējuma uzdevums ir šīs dažādās idejas un alternatīvas izgaismot un parādīt arī vides pārskatā, salīdzināt tās no vides ieguvumu viedokļa, pamatot, kādēļ tieši konkrētais pasākums izvēlēts kā pamatotākais. Biroja ieskatā plānošanas dokumentu izstrādātāji šajā gadījumā pilnībā nav izmantojuši tās iespējas, ko sniedz Stratēģiskais novērtējums.

2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājam pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantoti Liepājas un DNK novada pašvaldības sniegtie dati, VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC), Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) u.c. institūciju rīcībā esošā informācija.

2.2. Vides pārskatā ietverts plānošanas dokumenta teritorijas vispārīgs raksturojums, iekļauta informācija par vides aspektiem un apkopojums par teritorijas dabas vērtībām. Galvenajos ietekmes aspektos ir secināms:

2.2.1. Gaisa kvalitāti DNK novadā un Liepājā ietekmē gan stacionārie gaisa piesārņojuma avoti – siltumapgādes uzņēmumi, ražošanas un pārstrādes uzņēmumi (ieskaitot Liepājas speciālās ekonomiskās zonas uzņēmumus), individuālās siltumapgādes iekārtas, gan mobilie gaisa piesārņojuma avoti – autotransports, dzelzceļa transports un kuģi. Atbilstoši datiem par stacionāros emisijas avotos izmantotajiem energoresursiem Liepājā un DNK novadā secināms, ka pēdējo 5 gadu laikā ir būtiski palielinājies kopējais iekārtu skaits, kā arī no 2016. līdz 2020. gadam ir palielinājies patērēto atjaunojamo energoresursu apjoms, savukārt fosilā kurināmā izmantotais apjoms ir samazinājies.⁴ Liepājā SIA “*Liepājas enerģija*” siltumenerģiju saražo divās koģenerācijas stacijās, vienā biomasas katlumājā un 12 autonomās katlumājās. Laika posmā no 2006. līdz 2018. gadam saražotās siltumenerģijas apjoms

⁴ Valsts statistikas pārskats “2 – Gaiss”, www.meteo.lv (skatīts 14.06.2022.).

samazinājās par 35 % (no 361 līdz 233 tūkst. MWh), pateicoties kopš 2006. gada īstenotai siltumapgādes sistēmas modernizācijai.⁵ DNK novadā centralizētās apkures sistēmas katlumājām tiek izmantota malka, šķelda un skaidas, bet lokālas apkures sistēmas izmanto atjaunojamo energoresursu apkures iekārtas, kā arī apkuri ar elektrību (t.sk. siltumsūkņi). Paredzams, ka saražotās un pārdotās siltumenerģijas apjoms turpinās pazemināties, kas ir saistīts ar energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem daudzdzīvokļu un pašvaldībai piederošās ēkās.⁶

2.2.2. Saskaņā ar “*Liepājas pilsētas Ilgtspējīgas enerģijas un klimata rīcības plānu 2020.–2030. gadam*” un Liepājas pašvaldības datiem CO₂ emisiju apjoms Liepājā ir samazinājies par 51 % laika periodā no 2006. līdz 2020. gadam. 2018. gadā galvenie CO₂ emisiju avoti ir privātais autotransports (35,9 %, ar tendenci pieaugt), dabas gāzes patēriņš (20,5 %) un centralizētā siltumenerģijas ražošana (18,5 %). Līdzīga situācija emisiju apjoma tendencei konstatēta arī DNK novadā.⁷

2.2.3. Nepārtrauktus gaisa kvalitātes novērojumus Liepājā veic valsts gaisa kvalitātes novērojamu tīklā esošā gaisa monitoringa stacija – transporta piesārņojuma avotu ietekmes stacija O. Kalpaka ielā 34, kurā tiek veikts vairāku piesārņojošu vielu monitorings (sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, ozona, toluola, benzola, daļiņu PM₁₀, daļiņu PM_{2,5}, Pb, Cd, Ni, As). DNK novadā atrodas viena no divām Latvijā esošām lauku fona stacijām – “*Rucava*”, kurā veic vairāku gaisa piesārņojošu vielu koncentrāciju un nokrišņu ķīmiskā sastāva novērojumus. Laika periodā no 2016. gada līdz 2020. gadam nevienas gaisu piesārņojošās vielas (sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, benzola, putekļu daļiņu, ozona, benzola vai benz(a)pirēna) vidējā koncentrācija Liepājā nav pārsniegusi normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai. 2020. gada pārskats⁸ liecina, ka laika periodā no 2016. gada līdz 2020. gadam novērojamu stacijā “*Liepāja*” tika reģistrēti slāpekļa dioksīda stundas koncentrācijas apakšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa (ApPNS)⁹ pārsniegumi, bet kopumā pēdējo trīs gadu laikā ir samazinājies stundas vidējo koncentrāciju ApPNS pārsniegšanas gadījumu skaits. Šajā periodā Liepājas stacijā reģistrēti daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa (AgPNS, 35 μg/m³) pārsnieguma gadījumi, bet, vērtējot daļiņu PM₁₀ diennakts koncentrāciju rezultātus, konstatēti tikai ApPNS pārsniegumi un šim radītājam ir lejupejoša tendence pēdējo 3 gadu laikā. Arī daļiņu PM_{2,5} un benzola gada vidējā koncentrācija pārsniedz tikai šīm vielām noteiktos ApPNS pēdējo 5 gadu laikā. Savukārt benz(a)pirēna gada vidējā koncentrācija laika periodā no 2016. gada līdz 2020. gadam novērojamu stacijā “*Liepāja*” pārsniedza gan augšējo (0,6 ng/m³), gan apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni cilvēka veselības aizsardzībai – 0,4 ng/m³. Atbilstoši Pasaules Veselības organizācijas vērtējumam Liepājas monitoringa stacijā novērotais daļiņu (PM₁₀ un PM_{2,5}) piesārņojuma līmenis ir tuvu vai dažos gados pārsniedz rekomendētos gaisa piesārņojuma rādītājus. Vienlaikus gan benzola, gan benz(a)pirēna vidējās vērtības pārsniedz Pasaules Veselības organizācijas atsauces vērtības vēža saslimstības riska mazināšanai. Lauku fona novērojamu stacijā “*Rucava*” periodā no 2016. gada līdz

⁵ Liepājas pilsētas Ilgtspējīgas enerģijas un klimata rīcības plānu 2020.–2030. gadam, pieejams šeit: https://faili.liepaja.lv/Dokumenti/Dokumentu-biblioteka/Strat%C4%93%C4%A3ijas-nozaru-pl%C4%81ni/Ilgtspējīgas_Enerģikas_un_klimata_ricibas_plans_2020_2030.pdf.

⁶ Liepājas valsts pilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam, Pašreizējās situācijas analīze, 2021.

⁷ Valsts statistikas pārskats “2 – Gaiss”, www.meteo.lv.

⁸ Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2020. gadā, LVGMC, 2021, <https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/gaisa-kvalitate>.

⁹ Slāpekļa dioksīda stundas vidējās koncentrācijas pieļaujamas pārsniegšanas skaits ir tikai 18 reizes kalendārā gada laikā un piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ir pārsniegts, ja minēto iepriekšējo piecu gadu laikā piesārņojuma sliekšņa pārsniegšana ir novērota vismaz trijos atsevišķos gados.

2020. gadam mērījumu rezultāti norāda uz to, ka nevienas gaisu piesārņojošās vielas vidējā koncentrācija nav pārsniegusi normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai vai veģetācijas aizsardzībai.

- 2.2.4. Viens no lielākajiem gaisa piesārņojuma avotiem ir autotransporta kustība, kuras rezultātā rodas būtiskas slāpekļa oksīdu, gaistošo organisko savienojumu un putekļu emisijas. Lielākā satiksmes intensitāte ir novērojama uz valsts nozīmes autoceļiem, kā arī Liepājas centrālajā daļā un uz ostas pievedceļiem. Kaut arī uz pašvaldības nozīmes autoceļiem ir mazāka satiksmes intensitāte, tomēr liela daļa pašvaldības autoceļu ir ar grants vai zemes segumu, līdz ar to sausā laikā var būt vērojams nozīmīgs putekļu emisiju pieaugums. Tāpat laika periodā no 2011. gada līdz 2020. gadam ir vērojams satiksmes intensitātes pieaugums.¹⁰
- 2.2.5. Vides trokšņa piesārņojumi, kas saistīti ar transportu, Liepājā ir maz apzināti, savukārt DNK novadā 2017. gadā tika izstrādāta trokšņa stratēģiskā karte valsts galvenā autoceļa A9 Rīga–Liepāja posmam no autoceļa P106 Ezere–Embūte–Grobiņa līdz Liepājai, bet pēc karšu sagatavošanas tika izstrādāts rīcības plāns trokšņa samazināšanai. Saskaņā ar trokšņa stratēģiskās kartes datiem autotransporta radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 45 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas teritorijas, kurās dzīvo aptuveni 300 iedzīvotāju. Rīcības plāna vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem noteikts, ka attiecīgajā ceļa posmā ir nepieciešams uzbūvēt 9 trokšņa barjeras, kuru kopējo garumu 1686 m.¹¹ Attiecībā uz dzelzceļa un gaisa kuģu radīto troksni, stratēģiskās trokšņu kartes DNK novadam un Liepājai nav izstrādātas.
- 2.2.6. Atbilstoši plūdu riska kritērijiem un plūdu riska indeksam Liepājas un DNK novada teritorijā ir identificētas 5 nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas¹²: 1) Liepāja; 2) Pāvilosta; 3) Liepājas ezera polderis; 4) Bārtas lejtece un 5) Papes ezera polderis. Minētās teritorijās novērojama būtiska Baltijas jūras ietekme. Augsto ūdens līmeņu dēļ Baltijas jūrā paaugstinās ūdens līmenis arī Papes un Liepājas ezeros, kā arī Baltijas jūrā ietekošo upju grīvās, appludinot pieguļošās teritorijas. Spēcīgu lietusgāžu rezultātā īslaicīgi lokāli plūdi novērojumi arī apdzīvotās vietās, kā galvenais applūšanas iemesls pilsētu teritorijās norādīts lietus ūdens kanalizācijas sistēmu trūkums, to novecošanās, vai lietus ūdens novadīšanas sistēmu projektēto parametru neatbilstība. Lai samazinātu plūdu riska draudus Liepājā un tās apkārtnē, tiek īstenoti vairāki projekti plūdu riska mazināšanai:
- 2.2.6.1. No 2016. gada līdz 2021. gadam izbūvētas jaunas lietus ūdens kanalizācijas sistēmas, pārbūvētas esošās un izbūvētas jaunas kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas atsevišķos posmos Jaunajā ielā un Peldu ielā, posmā no Ziemeļu ielas līdz Pulvera ielai un Krūmu ielā. Līdz 2021. gada beigām plānota lietus ūdens kanalizācijas izbūve Roņu ielā.
- 2.2.6.2. 2021. gadā uzsākta 225 metrus garas būnas izbūve, līdz 2022. gada beigām tiek plānota kāpu eroziju mazinošo risinājumu izbūve un kāpu biotopa stāvokļa uzlabošanas pasākumi.
- 2.2.6.3. Līdz 2023. gada beigām tiek plānots izbūvēt aptuveni 430 metrus garu krasta nostiprinājumu no Liepājas notekūdens attīrīšanas iekārtām līdz būnai, lai novērstu jūras krasta erozijas izraisīto apdraudējumu Liepājas notekūdens

¹⁰ Latvijas valsts ceļi, <https://lvceļi.lv/> (skatīts 14.06.2022.).

¹¹ Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.–2023.gadam, 4. pielikums, [https://lvceļi.lv/ceļu-tīkls/projekti/ricibas-plans-vides-troksna-samazināšanai-valsts-autocelū-posmiem/\(skatīts 14.06.2022.\)](https://lvceļi.lv/ceļu-tīkls/projekti/ricibas-plans-vides-troksna-samazināšanai-valsts-autocelū-posmiem/(skatīts%2014.06.2022.)).

¹² Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes>. (skatīts 14.06.2022.).

attīrīšanas iekārtām un ebreju piemiņas memoriālam.

- 2.2.7. Klimata pārmaiņu ietekmē, pieaugot plūdu riskam, pieaug arī krastu erozijas risks t.sk., krastu izskalošana. Krasta erozijas riskam ir pakļautas Liepājas un Pāvilostas pilsētas un tām pieguļošās teritorijas, kā arī atsevišķas teritorijas bijušo Nīcas un Rucavas pagastu teritorijās. Krasta erozija novērojama uz ziemeļiem no Pāvilostas, pie vēsturiskā centra “*Vecā Pāvilosta*”, aiz Ziemeļu mola Pāvilostas pilsētā, posmā Strante – Rīva, Ziemeļe – Šķēde, Liepājas pilsētā uz ziemeļiem no Liepājas ostas ziemeļu mola, uz ziemeļiem un dienvidiem no Bernātu raga un posmā līdz Jūrmalciemam.¹³
- 2.2.8. Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Liepājā un DNK novada teritorijā nodrošina atkritumu apsaimniekotāji SIA “*Eko – Kurzeme*”, pilnsabiedrība “*Vides pakalpojumi Liepājai*” un SIA “*Clean R*”. Liepājā ir divi šķiroti atkritumu savākšanas laukumi, bet DNK novadā – četras esošas un divas plānotas šķiroti atkritumu savākšanas laukumu ierīkošanas vietas. Liepājā publiski pieejami 111 atkritumu dalītās savākšanas punkti, bet DNK novadā dalītie atkritumu savākšanas punktu kopējais skaits – 86¹⁴, kuri izvietoti novadā nevienmērīgi. DNK novada Grobiņas pagastā atrodas sadzīves atkritumu poligons “*Ķīvītes*”, ko apsaimnieko SIA “*Liepājas RAS*”. 2020. gadā poligonā tika pieņemti 42,8 tūkst. t atkritumu, t.sk. 30,8 tūkst. t nešķirotu sadzīves atkritumu. Poligona krātuvē 2020. gadā apglabāti 13,9 tūkst. t jeb ~ 32 % no pieņemtiem atkritumiem. Nākotnē tiek prognozēts mazāks faktiskais poligonos nogādāto atkritumu apjoms, ko ietekmēs pārstrādei derīgu materiālu dalītās vākšanas apjomu pieaugums, dzērienu iepakojuma depoziētās ieviešana, tāpat samazināsies poligonos nogādāto nešķirotu sadzīves atkritumu plūsma dalītās vākšanas sistēmas attīstības rezultātā.¹⁵ Saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu Liepāja ir piedalījies ES finansētā projektā CircularPP¹⁶ (īstenošanas laiks 2017. – 2020. gads). Projekts paredzēja kapacitātes celšanas aktivitātes visos ar aprites iepirkumu (arī zaļo publisko iepirkumu) saistītajos posmos, apskatot kā vides, tā arī sociālos aspektus iepirkuma procedūrā.
- 2.2.9. DNK novads un Liepāja bioloģiskās daudzveidības ziņā ir ļoti daudzveidīga teritorija, ES nozīmes īpaši aizsargājami biotopi aizņem 17,8 % no Liepājas teritorijas un 8,1 % no DNK novada teritorijas. Liepājā konstatēti 27, bet DNK novadā – 48 dažādi ES nozīmes biotopu veidi.¹⁷ Lielākās platības DNK novadā aizņem *Veci vai dabiski boreāli meži* (biotopa kods 9010*) un *Mežainas piejūras kāpas* (biotopa kods 2180), bet Liepājā lielākās platības aizņem *Ezeri ar mieturālgu augāju* (Liepājas ezers) (biotopa kods 3140), *Mežainas piejūras kāpas* (biotopa kods 2180) un *Staignāju meži* (biotopa kods 9080*). Liepājā nozīmīgas teritorijas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai ir Tosmares un Liepājas ezera dabas liegumu, kas ir *Natura 2000* teritorijas. Tosmares ezera pastāvēšana kā biotopam ir apdraudēta, jo tas ir ļoti sekls, atklātā ūdens daļa ir neliela un ezers turpina aizaugt.¹⁸ Liepājas ezera dabas liegums atrodas Liepājā un DNK novadā un tā kopējā platība

¹³ Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.–2027. gadam. LVGMC, 2021.

¹⁴ 2021. gada 1. jūnija dati.

¹⁵ “*Investīciju vajadzību izvērtējums atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. – 2028. gadam izstrādei*” Noslēguma ziņojums, SIA “*Geo Consultants*”, 2020.

¹⁶Pieejams:

http://www.lvif.gov.lv/uploaded_files/sadarbiba/Circular%20PP/Circular%20PP%20%20kick%20off%20national.pdf (skatīts 14.06.2022.).

¹⁷ Dabas datu pārvaldības sistēmā “*Ozols*” informācija.

¹⁸ Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/tosmare> (skatīts 14.06.2022.).

ir 4643 ha. DNK novadā bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai kopumā ir izveidoti 22 dabas liegumi, trīs dabas parki, divi dabas pieminekļi, viens dabas rezervāts un 196 mikroliegumi. 27 no ĪADT iekļautas NATURA 2000 teritoriju tīklojumā. DNK novadam un Liepājai ir 114,3 km gara krasta līnija ar Baltijas jūru. DNK novada teritorijā atrodas divas aizsargājamās jūras teritorijas: aizsargājamā jūras teritorija “Nida–Pērkone” (36 703 ha) un “Akmensrags” (25 829 ha). Liepājā un DNK novada teritorijā piekrastei ir raksturīga gan krastu erozija, gan akumulācijas procesi. Liela ietekme uz šiem dabiskajiem procesiem ir ostas hidrotehniskajām būvēm, tāpēc piekrastes biotopu platības tiek ietekmētas un šo procesu rezultātā mainās.

- 2.2.10. Liepājai ir apstiprināts tematiskais plānojums “*Liepājas pilsētas pludmales un piekrastes attīstība*”, kas ietver arī ainavu jomu. Dominējošo ģeogrāfisko ainavu nosaka Piejūras zemienei raksturīgie mazauglīgie smilšainie cilmieži un apgrūtināti dabiskās noteces procesi. Dabisko ainavu veido daudzveidīgā, 114,3 km garā jūras piekraste, kurā ir ietvertas ekoloģiski jūtīgas teritorijas – erozijai pakļautie jūras krasti, kāpu meži, iekšzemes un piekrastes smiltāju līdzenumi, kas klāti ar skujkoku mežiem, kā arī augstienes ar auglīgām un lauksaimniecībā izmantojamām augsnēm. Piekrastē ir izveidojušies vairāki unikāli un ES aizsargājami dabas kompleksi un biotopi. Jūras piekraste ir ekoloģiski ļoti jūtīga teritorija, ko apraud apbūve, tūrisma un rekreācijas slodzes palielināšanās un saimnieciskās aktivitātes piekrastes zonā. Nozīmīgākās kultūrtelpas DNK novadā ir Nīcas, Rucavas un Bārtas kultūrtelpa, kā arī neliela daļa no Suitu kultūrtelpas, kas ietilpst novada teritorijā. Suitu kultūrtelpa 2009. gadā tikai iekļauta UNESCO Pasaules nemateriālā mantojuma sarakstā¹⁹, bet Grobiņas arheoloģiskais ansamblis atrodas UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas sarakstā.
- 2.2.11. Liepāja un DNK novada teritorija ietilpst Ventas upju baseina apgabalā. Atbilstoši Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānam (UBAAP) 2022. – 2027. gadam Liepājā un DNK novada teritorijā ir 30 ūdensobjekti (ŪO): 24 upju ŪO, t.sk. 3 stipri pārveidoti un 6 ezeru ŪO, t.sk. 1 stipri pārveidots. Liepājas un DNK novada teritorijā 10 ŪO pieder pie vidējas ekoloģiskās kvalitātes klases, kā arī 10 ŪO ekoloģiskā kvalitāte ir novērtēta kā laba, trīs ŪO – kā sliktā, bet viens ŪO (V003SP Liepājas Tirdzniecības kanāls) – kā ļoti sliktā. Ezeru ŪO ekoloģiskā kvalitāte lielākoties atbilst vidējai (5 ezeru ŪO), bet viena ŪO (E008 Durbes ezers) ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā sliktā. Lielākajai daļai ŪO kā būtiska slodze ir novērtēta hidromorfoloģiskie pārveidojumi, kam seko biogēnu piesārņojums no punktveida un izkliedētajiem avotiem. Liepājas un DNK novada teritorijā par nozīmīgākajiem hidromorfoloģiskajiem pārveidojumiem ir uzskatāmi dažādi aizsprosti, ostas un polderi. Par vienu no nozīmīgākajām piesārņojuma slodzēm uz virszemes ūdeņiem ir uzskatāms punktveida piesārņojums, ko rada sadzīves un rūpnieciskie notekūdeņi.
- 2.2.12. Liepājas un DNK novada teritorijā notekūdeņi tiek novadīti ~ 100 izplūdes vietās. No 2016. gada ir krasi samazinājies bez attīrīšanas novadīto normatīvi tīro notekūdeņu un kopējo vidē novadīto netīro notekūdeņu apjoms (no 286,94 tūkst. m³ 2016. gadā līdz 134,14 tūkst. m³ 2020. gadā).²⁰ Kā problēma ir norādīta Liepājā Zirgu salā bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve (ir rekultivēta), kura ir pakļauta gan pavasara, gan vējuzplūdu riskam, savukārt Bārtas lejtecē atrodas NAI, kura ir pakļauta pavasara plūdiem.

¹⁹ https://www.suitunovads.lv/en/Who_are_Suiti/.

²⁰ Valsts statistikas pārskata 2–Ūdens” dati. Pieejams: http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=home_view (skatīts 17.06.2022.).

- 2.2.13. Atbilstoši Veselības inspekcijas veiktā dzeramā ūdens kvalitātes auditmonitoringa datiem, laika periodā no 2015. gada līdz 2019. gadam visregulārāk neatbilstības konstatētas bijušā Nīcas novada teritorijā (2015., 2016. un 2019. gadā), bet jaunu atdzelžošanas iekārtu uzstādīšana ļāva novērst šo neatbilstību. 2019. gadā veiktajā monitoringā konstatēti sulfātu un nātrija pārsniegumi Liepājā, mangāna un enterokoku pārsniegumi bijušā Aizputes novada teritorijā, sulfātu pārsniegumi Pāvilostā un fluorīdu pārsniegums bijušā Rucavas novada teritorijā.²¹ DNK novadā ir trīs ūdensapgādes sistēmas, kurās saskaņā ar Valsts Veselības inspekcijas datiem ir noteiktas pagaidu pazeminātas nekaitīguma un kvalitātes prasības (īpašās normas) dzeramajam ūdenim: Grobiņas pagastā esošajā ūdensapgādes sistēmā “*Cimdenieki*” un Durbes ūdensapgādes sistēmai “*Līguti*” īpašā norma dzelzs saturam un duļķainībai piešķirta otro reizi, taču Gaviezes ūdensapgādes sistēmā “*Centrs*” īpašā norma duļķainībai piešķirta otro reizi, bet dzelzs saturam – trešo reizi. Liepājā no 2014. gada līdz 2019. gadam tika veikti ievērojami darbi ūdensapgādes sistēmas uzlabošanā.
- 2.2.14. Liepājas un DNK novada teritorijā atrodas piecas oficiālās peldvietas – trīs Liepājā, viena Pāvilostā un viena bijušā Rucavas novada teritorijā. Visām oficiālām Liepājas peldvietām, ka arī peldvietai Liepājas jahtu centrā ir piešķirts “*Zilā Karoga*” sertifikāts. Ūdens kvalitāte visās iepriekšminētajās peldvietās pēc kvalitātes rādītājiem novērtēta kā izcila.²²
- 2.2.15. Liepājā atrodas trīs piesārņotas un 36 potenciāli piesārņotas vietas. DNK novadā saskaņā ar LVĢMC datiem ir identificētas 2 piesārņotas vietas un 26 potenciāli piesārņotas vietas. Vispiesārņotākās vietas ir Karostas kanāls, kas aptuveni 50 gadus ir bijusi militāra zona, un V. Biļuka komercfirmas “*Evija*” apsaimniekotās teritorijas. Galvenās piesārņojošās vielas ir naftas produkti, smagie metāli un bioloģiskas izcelsmes piesārņojums.²³
- 2.2.16. Vides pārskatā raksturots turpmākais attīstības scenārijs, ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti, tādējādi prognozējama haotiska, nesaskaņota teritorijas attīstība, savstarpējās darbību koordinācijas trūkums var būtiski negatīvi ietekmēt investīcijas un tādu nozīmīgu attīstības jomu kā transports, siltumapgāde, ūdensapgāde, kanalizācija, energoefektivitātes pasākumi u.c. turpmāko attīstību. Savukārt stagnācija vai pat pasliktināšanās iepriekš minētajās saimnieciskās darbības un pakalpojumu jomās var atstāt būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi.
- 2.3. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē:
- 2.3.1. Novērtējis sniegto informāciju, Birojs secina, ka Vides pārskatā ir iekļauta informācija par esošo vides stāvokli galvenajos ietekmes aspektos, ar ko saistīti attīstības teritorijas lielākie izaicinājumi un vides problēmas. Savlaicīgi identificējot riskus, iespējams novērtēt, kā plānošanas dokuments vides stāvokli var uzlabot, pasliktināt vai saglabāt esošajā stāvoklī. Tādēļ pozitīvi vērtējams tas, ka vides stāvokļa novērtējums iespēju robežās sasaistīts ar Vides pārskatā identificētajām vides problēmām. Vienlaikus – atsevišķās no aplūkotajām jomām būtu rekomendējams veikt Vides pārskata papildinājumus.
- 2.3.2. Piemēram, Vides pārskatā esošā vides stāvokļa aprakstā kā viens no gaisa

²¹ Veselības inspekcijas tīmekļvietne, www.vi.gov.lv (skatīts 15.06.2022.)

²² Turpat.

²³ Liepājas valsts pilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam. Pašreizējās situācijas analīze, 2021., atsaucoties uz LVĢMC Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra datiem (skatīts 2021. gada septembrī).

piesārņojuma avotiem (ar būtiskām slāpekļa oksīdu, gaistošo organisko savienojumu un putekļu emisijām) ir norādīta autotransporta kustība, kas pēdējā laika periodā ir palielinājusies. Vienlaikus kā problēma atzīmēta, ka liela daļa pašvaldības autoceļu ir ar grants vai zemes segumu, līdz ar to sausā laikā var būt vērojams nozīmīgs putekļu emisiju pieaugums. Birojs secina, ka ar Attīstības programmu DNK novadā tiek plānots, piemēram, pārbūvēt vai atjaunot Aizputes, Cīravas, Kalvenes, Kazdangas, Lažas pagastu grants segumu ceļu infrastruktūru un atjaunot jau esošo asfaltsegumu, savukārt tikai vienā no rīcību virzienu pasākumu pozīcijām, t.i., P 5.1.38. *Izbūvēt jaunu asfaltsegumu uz Dienvidkurzemes grants seguma ceļiem*, ir paredzēts veikt jauna asfaltseguma izbūvi 4 km posmam. Biroja ieskatā būtu lietderīgi sniegt esošās situācijas aprakstā pašvaldības autoceļu ar grants vai zemes segumu īpatsvaru salīdzinājumā ar esošo un plānoto asfaltsegumu, kā arī līdz šim grants ceļiem pielietoto pretputekļu apstrādes izmantošanas pieredzi gan Liepājā, gan DNK novadā situācijas uzlabošanā, kas saistīta ar grants ceļu putekļu emisijām.

- 2.3.3. Saskaņā ar izstrādāto trokšņa stratēģisko karti valsts galvenā autoceļa A9 Rīga–Liepāja posmam no autoceļa P106 Ezere–Embūte–Grobiņa līdz Liepājai dzīvojamās teritorijās konstatēts autotransporta radītā trokšņa piesārņojuma līmenis (skatīt šā atzinuma 2.2.5. sadaļu). Vienlaikus Birojs vērs uzmanību, ka Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 147. punktā noteikts “*plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus.*” Līdz ar to turpmākajā plānošanas dokumenta izstrādē jāņem vērā iepriekš minētie apstākļi, nodrošinot funkcionālo zonu izvietojuma risinājumus, kas atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Tādējādi tas nostiprinātu priekšnoteikumus arī DNK novada teritorijas turpmākajai plānošanai, t.sk. apsvērumus, kas ņemami vērā, izstrādājot apvienoto Dienvidkurzemes novada teritorijas plānojumu.
- 2.3.4. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam Ventas baseina objektu ekoloģiskā kvalitāte (skatīt šā atzinuma 2.2.11. sadaļu) Liepājā un DNK novada teritorijā vietām norādīta kā slikta vai pat ļoti slikta, ko cita starpā ietekmē arī komunālo saimniecību un rūpniecisko objektu notekūdeņi. Biroja vērtējumā Vides pārskatā būtu vērtīgi iekļaut plašāku informāciju (un tās analīzi) attiecībā uz to, ar kādiem ķīmiskiem elementiem/rādītājiem ūdensobjektā ir konstatēts piesārņojums, kas ir tie cēloņi un faktori, kādēļ šāds piesārņojums radies/rodas, papildinot ar vērtējumu, vai ar plānošanas dokumentā paredzētajiem risinājumiem un rīcībām vēlamo sasniegamo mērķi būtu iespējams sasniegt. Tas ļautu identificēt, kas būtu jādara vēl papildus, iespējams, plānošanas reģiona vai politikas plānošanas dokumentu līmenī.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlētā risinājuma pamatojums

- 3.1. Vides pārskata apakšnodaļā, kurā definētas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, ietver uzskaitījumu jomām, kurām plānošanas procesā ir jāpievērš īpaša uzmanība, kā galvenās atzīmējot klimata pārmaiņas, atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana, gaisa kvalitāte, vides troksnis, bioloģiskā daudzveidība un ainavas, ūdens kvalitāte un plūdu risks, augsne un piesārņojums, kā arī kultūrvēsturiskās vērtības, kurām tika veikts plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmju novērtējums un piedāvāti risinājumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai:

- 3.1.1. Klimatu pārmaiņā viens no būtiskākajiem ietekmējošiem faktoriem ir CO₂ (oglekļa

dioksīda) emisijas. Kā norādīts Vides pārskatā, tad laika periodā no 2006. līdz 2020. gadam CO₂ emisijas Liepājā ir samazinājušās par 51 %. Attīstības programmā tiek iekļauti vairāki pasākumi, kas orientēti uz energoefektivitātes paaugstināšanu, privātā autotransporta izmantošanas samazināšanu, alternatīvo degvielu izmantošanas īpatsvara palielināšanu un veloceļu tīklu attīstību, kas vērtējami pozitīvi klimata pārmaiņu mazināšanas kontekstā. Tomēr īpaša uzmanība ir jāpievērš Liepājā autostāvvietu atbilstoši pārvaldībai, kas var ievērojami ietekmēt iedzīvotāju mobilitātes paradumus. Savukārt potenciāla negatīva ietekme Sagatavotājas vērtējumā sagaidāma no rīcībām, kas vērstas uz lidostas attīstību, kas var palielināt ar aviāciju saistītās SEG emisijas. Meliorācijas sistēmu, sūkņu staciju, lietus kolektoru u.c. sistēmas elementu pārbūve veicinās plūdu riska samazināšanu un netieši arī mazinās risku pasliktināt ūdens kvalitāti. Pozitīvi vērtēts, ka DNK novadā plānots veikt meliorācijas sistēmas inventarizāciju un izstrādāt saistošos noteikumus meliorācijas sistēmu atjaunošanai un uzturēšanai novadā.

3.1.2. Atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas principu ieviešanas kontekstā Vides pārskatā norādīts uz radīto sadzīves atkritumu apjomu gadā uz vienu iedzīvotāju (2018. gadā bija 409 kg), kas ir nedaudz vairāk par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikto mērķi līdz 2028. gada (400 kg). SIA "Liepājas RAS" poligonā "Kīvītes" krātuvē 2020. gadā apglabāti 13,9 tūkst. t jeb ~ 32 % no pieņemtiem atkritumiem, kas ir vairāk nekā 3 reizes pārsniedz ES direktīvā noteikto mērķi uz 2035. gadu – ne vairāk par 10 %. Līdz ar to Sagatavotājas vērtējumā pozitīvi vērtējamās darbības un projekti, kas saistīti ar bioloģiski noārdāmo atkritumu un tekstilmateriālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību, kā arī iecere izstrādāt jūras piesārņojošo atkritumu apsaimniekošanas plānu un īstenot praktiskas rīcības plastmasas frakciju daudzuma un apjoma samazināšanai. Vienlaikus projekti, kas saistīti ar kurināmā ieguvu no atkritumiem un ar atkritumu apglabāšanu, ir pretrunā ar aprites ekonomikas principu, jo neveicina atkritumu rašanās novēršanu. ES fondu finansējums plānošanas periodā no 2021. gada līdz 2027. gadam nebūs pieejams rīcībām, kas saistītas ar atkritumu sadedzināšanas un/vai atkritumu apglabāšanas infrastruktūras izveidi/attīstību. Sagatavotāja ieteikusi papildināt atbalsta pasākumus, ietverot tajos rīcības, kas tieši vērstas uz uzņēmējdarbības atbalstu jomās, kas veicina aprites ekonomikas principu ieviešanu, kā arī veicināt zaļo iepirkumu īpatsvara palielināšanu pašvaldības iepirkumos.

3.1.3. Attiecībā uz gaisa kvalitāti ir norādīts, ka Attīstības programmas rīcības virzienos nav pietiekami uzsvērta gaisa kvalitātes uzlabošana, kas saskaņā ar esošo vides stāvokļa novērtējumu iezīmēta kā problemātiska joma Liepājā (kā arī DNK novadā attiecībā uz piezemes ozona koncentrācijām). Sagatavotājas ieskatā neviennozīmīgi vērtējami projekti, kas ir orientēti uz autoceļu infrastruktūras uzlabojumiem un attīstību, jo tie netiešā veidā var veicināt privātā autotransporta izmantošanu, kas ir starp lielākajiem gaisa piesārņojošo vielu avotiem. Daudzveidīgi ilgtspējīgu mobilitāti veicinoši projekti, to starpā – veloinfrastruktūras attīstība, "park&ride" izbūve, mikromobilitātes risinājumi, multimodālo transport punktu izveide, uzlādes vietu izbūve u.c. ilgtermiņā sekmēs autotransporta radīto emisiju samazinājumu. No gaisa kvalitātes viedokļa pozitīvi vērtējams rīcības virziens, kas saistīts ar veco individuālo apkures sistēmu modernizāciju un energoefektivitātes paaugstināšanu. Tāpat nozīmīga loma ir centralizētās siltumapgādes pieslēgšanai vietās, kur pašlaik pieejama tikai individuālā siltumapgāde, kā arī atbalsta mehānismu noteikšanai videi nedraudzīgo materiālu un tehnoloģiju nomaiņai gan publiskajā, gan privātajā sektorā (piemēram, pāreja no akmeņogļu apkures uz atjaunojamo energoresursu (turpmāk – AER) apkuri, šīfera jumtu nomaiņa, gāzizlādes, dzīvsudraba gaismekļu nomaiņa).

Vienlaicīgi gan jānorāda, ka veicinot pāreju uz AER, priekšroka dodama tādiem AER veidiem, kas rada pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi.

- 3.1.4. Vides trokšņa piesārņojumu rada trīs nozīmīgas avotu grupas – autotransporta kustība, dzelzceļa transports, kā arī rūpnieciskā darbība un atsevišķi aviācijas objekti. Sagaidāms, ka ilgtspējīgas mobilitātes attīstība un privātā autotransporta samazināšanas veicināšana nodrošinās vides trokšņa piesārņojuma samazināšanos.
- 3.1.5. Bioloģisko daudzveidību un ainavu var ietekmēt paredzētie pasākumi tūrisma produktu klāsta un kvalitātes uzlabošanai. No vienas puses tie var radīt papildu slodzi uz dabas vērtībām (ĪADT vai bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgām platībām), ko iespējams mazināt - apzinot attiecīgo teritoriju slodzes noturību, nodrošinot tūrisma un rekreācijas slodzes monitoringu un pielāgojot rekreācijas slodzi teritoriju ekoloģiskajai kapacitātei. var atstāt pozitīvu ietekmi uz ainavu kvalitāti. Pozitīva ietekme sagaidāma ar degradēto teritoriju revitalizāciju, īstenojot projektus, kuri paredz zaļās infrastruktūras izbūvi tūrisma attīstībai, kā arī paredz paplašināt un atjaunot ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla pārklājumu un risināt lietusūdens savākšanas un novadīšanas risinājumus. Savukārt, plānojot meliorācijas sistēmu darbības uzlabošanas un ūdensteču pārtīrīšanas pasākumus, nepieciešams izvērtēt to ietekmi uz aizsargājamiem biotopiem un ekosistēmu funkcijām kopumā. Dažādu transporta infrastruktūras objektu attīstība, būvējot jaunus tiltus un pārvadus, apvedceļu izbūvi, un citas infrastruktūras attīstību, uzlabojot esošo ceļu un ielu kvalitāti u.c. gan tiešā, gan netiešā veidā var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz ainavām un bioloģisko daudzveidību.
- 3.1.6. Vides pārskatā sniegta informācija par ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti, atzīmējot punktveida piesārņojumu, ko rada sadzīves un rūpnieciskie notekūdeņi, kā vienu no nozīmīgākajām piesārņojuma slodzēm uz virszemes ūdeņiem ir uzskatāms. Esošās kanalizācijas sistēmas uzlabošana, jaunu pieslēgumu izveide, notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģisko iekārtu atjaunošana un notekūdeņu attīrīšanas procesa uzlabošana mazinās piesārņojuma nonākšanas risku vidē un līdz ar to veicinās ūdensobjektu laba stāvokļa sasniegšanu. Sagatavotāja pozitīvi vērtē uzdevumu izstrādāt jūras piesārņojošo atkritumu apsaimniekošanas plānu. Vides pārskatā par problemātisku tiek uzskatīta dzeramā ūdens kvalitāte atsevišķos ūdensapgādes sistēmās DKN un Liepājā. Ražošanas objektu un infrastruktūras būvniecības projekti var radīt papildu slodzi uz ūdeņiem un augsni un līdz ar to radīt papildu riskus sasniegt labu ūdens kvalitāti ūdensobjektos. Sagatavotājas vērtējumā, īstenojot dažādus transporta infrastruktūras projektus, jāveicina ilgtspējīgu lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumu izmantošana, kas mazinātu gan plūdu risku, gan potenciālo ietekmi uz ūdens kvalitāti.
- 3.1.7. Augsnes piesārņojumu ir aktuāls vides jautājums, jo Liepājas pilsētā atrodas trīs piesārņotas un 36 potenciāli piesārņotas vietas, attiecīgi DNK novadā - divas piesārņotas vietas un 26 potenciāli piesārņotas vietas. Galvenās piesārņojošās vielas ir naftas produkti, smagie metāli un bioloģiskas izcelsmes piesārņojums. Piesārņojums ar naftas produktiem ir viens no visvairāk izplatītajiem, Vides pārskatā uzsvērts, ka naftas produkti ir arī viena no visbīstamākajām piesārņotāju grupām. To galvenie piesārņojuma avoti ir DUS, ostu termināļi, bijušie un esošie militārie objekti, vecas rūpnieciskas teritorijas utt. Ņemot vērā, ka Liepājā ir ostu teritorija, tajā novērojams lielāks naftas produktu un to ražošanas blakusproduktu piesārņojums. Liepājā piesārņotie gruntsūdeņi tieši ietekmē Baltijas jūru. Vides pārskatā pozitīvi tiek vērtētas tās Attīstības programmā iekļautās darbības un projekti, kas ir vērsti uz degradēto teritoriju apzināšanu, revitalizāciju un rekultivāciju, pielāgojot tās uzņēmējdarbībai un rūpniecības teritoriju attīstībai.

- 3.1.8. Attīstības programmā ietvertas daudzveidīgas darbības un projekti, kas skar kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību un attīstību (piemēram, arheoloģisko ansambļu izpēte un saglabāšanas pasākumi, kultūrvēsturisko ēku atjaunošanas darbi, arheoloģiskās izpētes, sakrālā mantojuma aizsardzības pasākumi, industriālā mantojuma izpēte un attīstība u.c.). Tāpat uzdevuma ietvaros paredzētas arī darbības un projekti, kas vērsti uz kultūrvēsturiskā mantojuma izpēti un popularizēšanu, kas netiešā veidā var radīt pozitīvu ilgtermiņa ietekmi attiecīgā aspekta kontekstā. Sagatavotājas vērtējumā Liepājas Karostas kultūrvēsturiskā (militārā) mantojuma saglabāšanas projekts izceļas ar unikālu militāro mantojumu ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas kontekstā.
- 3.2. Vienlaikus, ievērojot vides aizsardzības normatīvus un kompetento institūciju prasības un rekomendācijas, Izstrādātājas vērtējumā plānošanas dokumenta īstenošana neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz vidi (gaiss, ūdens, augsne, troksnis, bioloģiskā daudzveidība), kultūrvēsturisko mantojumu un iedzīvotāju veselību.
- 3.3. Kopumā Birojs secina, ka plānošanas dokumentu izstrādes Stratēģiskā novērtējuma laikā ir noteiktas un izvērtētas ar plānošanas dokumentiem paredzamās galvenās iespējamās ietekmes, ņemot vērā esošo vides stāvokli. Vienlaikus par plānotajiem risinājumiem **Birojs sniedz piebildes:**
- 3.3.1. Stratēģijas telpiskās attīstības perspektīvā tiek plānotas prioritāri attīstāmās teritorijas, tostarp osta, industriālās teritorijas un lidosta. Atbilstoši Stratēģijā sniegtajam skaidrojumam Liepājas ostas gadījumā ir būtiski veicināt tās konkurētspēju kravu pārvadājumos, bet, lai to nodrošinātu *“ir nepieciešama kopējo ostas hidrotehnisko būvju atjaunošana, dzelzceļa un autoceļu pievadceļu attīstība un drošības palielināšana, kuģošanas ceļa pie ostas piestātnēm padziļināšana. Lai diferencētu ostas darbību, līdzās tirdzniecības ostas attīstībai jāattīsta arī pasažieru un prāmju satiksme, zvejniecības osta un jahtu osta”*. Lidostas gadījumā ir nepieciešama lidlauka skrejceļa pagarināšana virzienā uz Liepājas pilsētas pusi, kā arī attīstīt industriālās teritorijas, kas būtu saistītas, galvenokārt, ar loģistikas pakalpojumiem. Tādējādi Birojs secina, ka tiek paplašinātas industriālās zonas, kas paredzētas ostas, lidostas, ražošanas uzņēmumu un loģistikas pakalpojumu attīstībai, piemēram, paplašinot ap Liepājas pilsētu jau esošās ražošanas teritorijas, kā arī nosakot potenciāli attīstāmas industriālās teritorijas. Birojs vērš uzmanību, ka jebkāda industriālo teritoriju izveide tiešā dzīvojamo apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Vienlaikus Birojs jau šā atzinuma 2.3.3. sadaļā norādījis uz konstatētā transporta trokšņa pārsniegumiem dzīvojamās apbūves teritorijās tiešā autoceļa tuvumā. Tāpat Vides pārskatā (skatīt šā atzinuma 2.2.3. sadaļu) norādīts gaisa piesārņojuma robežlielumu pārsniegumu Liepājā, savukārt iedzīvotājus uztrauc arī smakas, kas rodas no ražošanas procesiem. Līdz ar to Birojs rekomendē turpmākajā Liepājas un DNK novada attīstības plānošanā, izstrādājot gan Liepājas, gan DNK novada teritorijas plānojumu, pievērst īpašu uzmanību gan industriālo zonu, gan arī dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā jau konstatētās trokšņa robežlieluma pārsnieguma vietas, kā arī ražošanas/industriālo zonu iespējamo gaisa piesārņojumu (tostarp smaku), lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Tāpat svarīgi ir pārdomāti noteikt ne tikai šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai/ mazināšanai.
- 3.3.2. Birojs vērš uzmanību, ka plānošanas dokumentā atbalstāmie projekti var būt arī saistīti ar objektiem, kuriem atbilstoši Novērtējuma likumā noteiktajam jāveic sākotnējais izvērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz Eiropas

nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*) novērtējuma procedūra. Piemēram, sākotnējais izvērtējums jāveic darbībām, kas saistītas ar ūdenssaimniecības sistēmu attīstības projektu īstenošanu, jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas izbūvi, transporta infrastruktūras objektu būvniecību, ostas, ražošanas un loģistikas teritoriju attīstību, ja to apjomi sasniedz Novērtējuma likuma 2. pielikumā noteiktās robežvērtības.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

4.1. Vides pārskata 5. nodaļā ietverti ieteikumi plānoto pasākumu ietekmes mazināšanai. Stratēģiskais novērtējums tika veikts paralēli ar plānošanas dokumenta izstrādi, līdz ar to Vides pārskatā sniegti ieteikumi rīcības virzienu un to plānoto pasākumu ietekmes mazināšanai, vienlaikus norādot, vai ieteikumi ir ņemti vērā, pilnveidojot plānošanas dokumentu:

4.1.1. **RV1 Dzīves vide un daba.** Izstrādātājas vērtējumā rīcības virzienā nav pilnvērtīgi aptvertas Liepājas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānā 2020.–2030. gadam identificētās aktivitātes šajā jomā. Rīcības virzienā ieteikts lielāku uzmanību pievērst arī SEG emisijas samazināšanas pasākumiem, ieskaitot privātmāju un daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes veicināšanu (gan Liepājā, gan DNK novadā), pāreju uz bezemisiju siltumapgādes risinājumiem un privātā autotransporta lietošanas nepieciešamības samazināšanu. Rīcības virziena rezultātos radītājus ieteikts papildināt ar tādiem rādītājiem, kā zaļo iepirkumu īpatsvars pašvaldības iepirkumos, daļiņu PM_{2,5} un benz(a)pirēna gaisa kvalitātes rādītāji, ēku skaits, kurām ir veikti energoefektivitātes izlabošanas pasākumi, uzstādītās atjaunojamās enerģijas jaudas. Vides pārskatā sniegti ieteikumi, kas jāņem vērā plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā, īstenojot rīcības virzienu **RV1**:

- Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm. Veicot jaunu ēku būvniecību un esošo ēku pārbūvi, jāizvirza energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem).
- Veicot apkures iekārtu nomaiņu, izvērtēt iespēju izmantot inovatīvus un energoefektīvus risinājumus. Veicot esošo ēku pārbūvi, pirms apkures iekārtu nomaiņas, izvērtējamas iespējas izvēlēties inovatīvus un energoefektīvus risinājumus, dodot priekšroku bezemisiju risinājumiem vai risinājumiem ar zemu emisiju līmeni.
- Zaļo teritoriju uzturēšana un attīstība apdzīvotās teritorijās. Īstenojot iekšpagalmu labiekārtošanas pasākumus, jānodrošina zaļo teritoriju platību saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana, kas veicinātu klimata noturību (plūdu riska samazināšana, mikroklimata regulācija), kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.
- Telpu dzesēšanas un ventilācijas sistēmu uzstādīšana. Veicot jaunu publisko ēku būvniecību un esošo ēku pārbūvi, jānodrošina atbilstošas telpu dzesēšanas un ventilācijas sistēmu uzstādīšana, kas var samazināt ar pārkaršanu saistītos riskus.
- Veicot ēku rekonstrukciju, izvērtēt risinājumu ietekmi uz iekštelpu gaisa kvalitāti un mikroklimatu. Lai samazinātu ietekmi uz cilvēku veselību, veicot ēku rekonstrukciju, nepieciešams izvērtēt risinājumu ietekmi uz iekštelpu gaisa kvalitāti un mikroklimatu.
- Iedzīvotāju informācijas un izglītošanas pasākumus par klimata pārmaiņu ietekmi papildināt ar informāciju par pārtikas produktu ietekmi uz vidi. Integrēt

informāciju par pārtikas produktu ietekmi uz klimata pārmaiņām un veicināt pāreju uz uzturu, kura pamatā būtu augu izcelsmes produkti.

- Īstenot pasākumus jūras, piekrastes, iekšzemes ūdeņu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un citu teritoriju piegružojuma mazināšanai.
- Papildināt sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus atbilstoši *“Atkritumu rašanās novēršanas programmai”* un *“Rīcības plānam pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam”*.
- Īstenot pasākumus, kas veicinātu pārtikas atkritumu rašanās novēršanu. Veicināt pārtikas atkritumu dalītu savākšanu no uzņēmumiem un iestādēm atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. – 2028. gadam rīcības virzienam *“Atkritumu dalītās vākšanas pasākumi atbilstoši atkritumu plūsmām”*.
- Lai mazinātu potenciāli negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām, izmantot aktuālu informāciju, kā arī plānošanas procesā piesaistīt sertificētus sugu un biotopu jomas ekspertus. Attīstot tūrisma un rekreācijas infrastruktūru, t.sk. aktīvās atpūtas infrastruktūru, dabas teritorijās, ja šīs infrastruktūras plānošanas procesā netiek izmantota aktuāla informācija par biotopu platībām un aizsargājamo sugu atradnēm, ir iespējama aizsargājamo dabas vērtību, piemēram, aizsargājamo biotopu platību, iznīcināšana vai to stāvokļa pasliktināšana. Veicot teritoriju attīstības plānošanu, nepieciešams identificēt platības, kurās konstatēti aizsargājami biotopi vai sugu atradnes. Plānošanas ietvaros identificējami risinājumi, kas novērš vai samazina iespējamo negatīvo ietekmi uz dabas vērtībām.
- Par prioritāti noteikti DKN teritorijās decentralizēto kanalizācijas sistēmu apzināšanu un decentralizēto kanalizācijas un notekūdeņu pieņemšanu un kontroles sistēmas izveidi, kā arī dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanu.

4.1.2. **RV2 Sabiedrības veselība un RV3 Sociālā palīdzība, pakalpojumi un atbalsts.**

Izstrādātājas vērtējumā abu rīcības virzienu ietvertās darbības un projekti var gan tieši, gan netieši veidā veicināt vides slodžu un/vai stāvokļa izmaiņas. Vides pārskatā sniegtie ieteikumi attiecināmi uz energoefektivitātes prasību izvirzīšanu būvēm, telpu dzesēšanu/ventilēšanu, apkures iekārtu nomaiņu un iedzīvotāju informēšanas un izglītošanas pasākumiem.

4.1.3. **RV4 Pārvaldības un pakalpojumu sistēma.** Izstrādātājas vērtējumā rīcības virziens nav tieši vērsts uz slodžu vai vides stāvokļa izmaiņām, līdz ar to pasākumu īstenošana var tikai netieši ietekmēt vides kvalitāti. Vides pārskatā sniegtie ieteikumi attiecināmi uz energoefektivitātes prasību izvirzīšanu būvēm, telpu dzesēšanu/ventilēšanu un iedzīvotāju informēšanas un izglītošanas pasākumiem, kā arī papildus ieteikts:

- Izstrādājot vadlīnijas publisku pasākumu rīkošanai, ietvert rekomendācijas ietekmes uz vidi mazināšanai.
- Ieteicams izmantot inovatīvus, energoefektīvus vai bezemisiju risinājumus.
- Plānot pasākumus aprites ekonomikas principu ieviešanai pašvaldību darbā.

4.1.4. **RV5 Satiksmes infrastruktūra un mobilitāte.** Lai nodrošinātu šī mērķa sasniegšanu, ieteikts mainīt mobilitātes konceptu, izvirzot kā prioritāti kājāmgājējus, velosipēdistus, sabiedrisko transportu un pēdējā vietā privāto autotransportu. Tāpat vairāk jāpievērš uzmanība pilsētu centru atslogošanai no privātā autotransporta, veloinfrastruktūras nodrošināšanai, kā arī ērtam starppilsētu sabiedriskajam

transportam. Vides pārskatā sniegti ieteikumi, kas jāņem vērā plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā, īstenojot rīcības virzienu **RV5**:

- Papildināt investīciju plānā iekļautās darbības/projektus, kas skar autostāvvietu izveidi. Autostāvvietu skaita palielināšana netiešā veidā veicinās privātā autotransporta skaita pieaugumu un izmantošanu ikdienā. Lai samazinātu šo ietekmi, ir ieteicams papildināt pasākumu, paredzot tā īstenošanas nepieciešamības izvērtējumu katrā konkrētā gadījumā, kā arī vienlaikus nodrošinot (slēgto) velonovietņu izveidi un elektromobiļu uzlādes infrastruktūru.
- Mikromobilitātes un sabiedriskā transporta attīstība. Investīciju projektos vēl lielāks uzsvars jāliek uz mikromobilitāti un darbībām, kas veicinātu sabiedriskā transporta izmantošanas intensitātes straujāku pieaugumu.
- Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm. Veicot jaunu ēku būvniecību un esošo ēku pārbūvi, jāizvirza atbilstošas energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem).
- Jaunu piesārņojošu darbību uzsākšana un jaunu pievedceļu attīstība. Pirms jaunu piesārņojošu darbību uzsākšanas un pievedceļu izbūves jāveic atbilstošs ietekmes vērtējums ietekmes uz vidi novērtējuma vai piesārņojošās darbības atļaujas izsniegšanas procedūras ietvaros.
- Samazināt ostas attīstības ietekmi. Veidojot jaunās kuģu piestātnes, nodrošināt alternatīvās degvielas pieejamību un elektropieslēgumu izbūvi.
- Īstenot ilgtspējīgus lietusūdens apsaimniekošanas risinājumus. Izbūvējot vai atjaunojot transporta infrastruktūru, veicināt ilgtspējīgu lietusūdens drenāžas risinājumu izveidi, pamatojoties uz zaļās infrastruktūras un ekosistēmu pakalpojumu pieeju.
- Izstrādājot transporta infrastruktūras būvniecības un rekonstrukcijas projektus, šķērsprofilos ņemt vērā plūdu faktorus, kā arī mainīgos plūdu ūdens līmeņus attiecīgās teritorijās. Pareizi izstrādājot tehniskos projektus, tiks mazināts plūdu risks apkārtējās teritorijās.

4.1.5. **RV6 Kultūrvide, tūrisms un sports un RV7 Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība.** Šajos rīcības virzienos ietvertās darbības un projekti var gan tiešā, gan netiešā veidā veicināt vides slodžu un/vai stāvokļa izmaiņas. Vides pārskatā sniegtie ieteikumi attiecināmi uz energoefektivitātes prasību izvirzīšanu būvēm, telpu dzesēšanu/ventilēšanu un apkures iekārtu nomaiņu.

4.1.6. **RV8 Uzņēmējdarbības vide.** Sagatavotājas vērtējumā rīcības virzienā ietvertie pasākumi nav pietiekami, lai veicinātu vidējā termiņā prioritātes "*Vidēja termiņa prioritāte: Konkurētspējīga, daudzveidīga uzņēmējdarbības vide*" mērķu sasniegšanu, kas iekļauj tādus elementus, kā aprites ekonomikas principu ieviešana uzņēmējdarbībā un inovāciju attīstība, videi draudzīgas uzņēmējdarbības sekmēšana un attīstība reģionā. Lielāks uzsvars būtu jāliek uz atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un virzību uz klimatneitralitāti, aprites ekonomikas principu ieviešanu dažādos tautsaimniecības sektoros, transporta ietekmes samazinājumu un gaisa kvalitātes uzlabošanu. Vides pārskatā sniegti ieteikumi ietekmes mazināšanai:

- Jaunu piesārņojošu darbību uzsākšana un jaunu pievedceļu attīstība. Pirms jaunu piesārņojošu darbību uzsākšanas un pievedceļu izbūves jāveic atbilstošs

ietekmes vērtējums ietekmes uz vidi novērtējuma vai piesārņojošās darbības atļaujas izsniegšanas procedūras ietvaros.

- Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm. Veicot jaunu ēku būvniecību un esošo ēku pārbūvi, jāizvirza atbilstošas energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem).
- Veicināt rūpniecisko simbiozi un videi draudzības uzņēmējdarbības attīstību. Īstenojot uzņēmējdarbību atbalstošos pasākumus, kā prioritāte izceļama rūpnieciskās simbiozes veidošana, kuras pamatā ir aprites ekonomikas principi, apmaiņa ar materiāliem, resursiem, enerģiju, ūdeni un blakusproduktiem, kā arī alternatīvās enerģijas izmantošana.

4.2. Kopumā secināms, ka Vides pārskatā vispārīgi ir noteiktas un vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi, kas saistītas ar plānošanas dokumentu īstenošanu, tā izstrādes gaitā ir meklēti principiālie risinājumi radīto ietekmju mazināšanai. Birojs secina, ka vairāki no plānošanas dokumentu stratēģiskajā daļā paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz Liepājas un DNK novada vides kvalitātes uzlabošanu. Birojs šā atzinuma 2.3. un 3.5. punktos ar apakšpunktiem papildus norādījis uz vērā ņemamajiem aspektiem vides ietekmes mazināšanai/novēršanai turpmākajā pašvaldību plānošanas dokumentu attīstības plānošanā, tostarp Liepājas un apvienotā DNK novada teritorijas plānojuma izstrādei.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Kā atzīmēts Vides pārskatā: “*gadījumos, ja Attīstības programmas īstenošanas gaitā tiks konstatēts, ka kāda no plānotajām rīcībām var būtiski ietekmēt Natura 2000 teritoriju, saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1. panta nosacījumiem tiks vērtēta tās ietekme uz Natura 2000 teritoriju. Šādā gadījumā ietekmes uz vidi izvērtēšana tiks veikta, ekspertiem rūpīgi izvērtējot ar pasākuma īstenošanu saistīto ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, izvērtējot dažādas alternatīvas un iespējas negatīvo ietekmju samazināšanai.*”

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Attīstības programma ietver vairākus pasākumus, kuru īstenošanai identificēts starptautisko saistību izpildes veicināšanas potenciāls un potenciāla labvēlīga ietekme. Tostarp tādiem pasākumiem, kas vērsti uz ūdensteču kvalitātes stāvokļa uzlabošanu, gaisa piesārņojuma, SEG emisiju un atkritumu daudzuma mazināšanu, kā arī mikroplastmasas piesārņojuma novēršanu jūras vidē, ir sagaidāma netieša pozitīva pārrobežu ietekme.

Ņemot vērā Stratēģijas un Attīstība programmas detalizācijas pakāpi un reģionālo tvērumu, būtiskas tiešas pārrobežu ietekmes nav identificētas. Vienlaikus nav identificēts arī neviens pasākums, kam varētu būt negatīva ietekme pārrobežu kontekstā.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, Vides pārskata 2.1. tabulā tiek piedāvāti ietekmju vērtēšanas kritēriji plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringam šādos vides

aspektos: 1) klimata pārmaiņas; 2) atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika principu ieviešana; 3) gaisa kvalitāte; 4) vides troksnis; 5) bioloģiskā daudzveidība; 6) ūdens kvalitāte; 7) augsnes piesārņojums un 8) kultūrvēsturiskās vērtības un ainavas, nosakot virszuddevumus pašvaldības līmenī.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumentu un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Stratēģijas, Attīstības programmas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2021. gada 19. novembra līdz 2021. gada 20. decembrim. Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot sabiedrisko apspriešanu, ievietots Biroja tīmekļvietnē www.vpvb.gov.lv, Liepājas valstspilsētas tīmekļvietnē: www.liepaja.lv, Dienvidkurzemes novada tīmekļvietnē: www.grobinasnovads.lv, valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatvija.lv, Sagatavotājas tīmekļvietnē www.environment.lv, kā arī publicēts laikrakstā “Kurzemes Vārds” 2021. gada 26. novembrī, laikrakstā “Katram Liepājniekam” 2021. gada 29. novembrī un laikrakstā “Dienvidkurzeme” 2021. gada 19. novembrī.

Plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksmes notika attālināti, izmantojot videokonferences platformas *Zoom* un *Facebook*. Kopumā plānošanas dokumentu un Vides pārskata apspriešanai tika organizētas sešpadsmit tematiskās publiskās apspriešanas sapulces saskaņā ar Attīstības programmas noteiktajiem rīcības virzieniem.

Ar Stratēģijas, Attīstības programmas pilnveidoto redakciju un Vides pārskatu varēja iepazīties tīmekļvietnēs: www.liepaja.lv, www.priekulesnovads.lv, www.aizpute.lv, www.nica.lv, www.grobinasnovads.lv, www.durbe.lv, www.pavilosta.lv, www.vainode.lv, www.rucava.lv sadaļā Dienvidkurzemes novads/Attīstība, kā arī tīmekļvietnē www.environment.lv.

Drukātā veidā materiālus Liepājā bija iespējams saņemt Apmeklētāju pieņemšanas centrā Rožu ielā 6, Peldu ielā 5, Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā Zivju ielā 7 un tās filiālēs. Dienvidkurzemes novadā drukātā formātā ar materiāliem bija iespējams iepazīties bijušo novadu pilsētu un pagastu pārvaldēs. Plānošanas dokumenti un Vides pārskata projekts bija pieejami arī tīmekļvietnē www.geolatvija.lv.

Vides pārskatā sniegta informācija par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentiem un Vides pārskatu. Komentāri par Vides pārskata projektu tika saņemti no Veselības inspekcijas, Aizsardzības ministrijas, AS “Latvijas valsts meži” un privātpersonām. Saņemtie komentāri un atbildes uz tiem apkopoti Vides pārskata 2.3.2. tabulā “*Saņemto komentāru apkopojums*”. Birojs secina, ka sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtie ieteikumi un konsultāciju rezultāti kopumā ir ņemti vērā, pilnveidojot Vides pārskatu un plānošanas dokumentus.

Izvērtētā dokumentācija:

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam un to Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkts.
2. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” V¹ nodaļa.

3. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants.
4. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants.
5. Likuma "Par piesārņojumu" II, IV, V nodaļa.
6. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" V, VI, VII, VIII daļa.
7. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr.1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti".
8. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība".
9. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī".
10. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti".

Biroja viedoklis:

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam Vides pārskats atsevišķos aspektos ir precizējams/ papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus (skatīt šā atzinuma 2.3. un 3.5. punktus).

Pilnveidojot un īstenojot Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmu 2022.–2027. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

- 1. Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām.**
- 2. Lai konstatētu Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada pašvaldībām, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.**

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada pašvaldībām atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlētā risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Tāpat jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr.157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Direktore (paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Atzinums nosūtīts:

1. Liepājas valstspilsētas pašvaldībai: *E.Adresē*.
2. Dienvidkurzemes novada pašvaldībai: *E.Adresē*.
3. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei: *E.Adresē*.
4. SIA "*Estonia, Latvian & Lithuanian Environment*", e-pasts: elle@environment.lv.